

11. MEDICĪNISKI EKONOMISKĀ STATISTIKA

2009.gadā Latvijā turpinājās ekonomikas lejupslīde, par ko liecina iekšzemes kopprodukta (IKP) samazinājums par 18,0%, salīdzinot ar iepriekšējo gadu. Publikācijas iznākšanas brīdī vēl nebija zināmi izdevumi veselības aprūpei no valsts konsolidētā kopbudžeta 2009.gadā. Tomēr jau 2008.gada dati atspoguļo iesākušās ekonomiskās krīzes ietekmi uz izdevumiem veselības aprūpei no valsts un pašvaldību budžetiem. Arī kopējie izdevumi veselībai no IKP 2009.gadā vēl nav zināmi. Jāpiezīmē, ka šis rādītājs sevī ietver arī privātpersonu izdevumus veselības aprūpei, kā arī privāto veselības apdrošināšanu. Tas izskaidro rādītāja pieaugumu 2008.gadā, kad strādājošajiem bija pieejamas galvenokārt darba vietu apmaksātas veselības apdrošināšanas polises un to piedāvātie veselības aprūpes pakalpojumi.

Smagā situācija tautsaimniecībā ietekmējusi arī veselības nozarē strādājošo darba samaksu. Mūsu rīcībā ir dati par atalgojumu tajās veselības aprūpes iestādēs, kuras noslēgušas līgumu ar Veselības norēķinu centru. Pēc šīs informācijas atalgojums samazinājies visu veidu veselības aprūpes speciālistiem, kuri nodarbināti Veselības norēķinu centra līgumiestādēs un kuru atalgojums tiek segts no valsts budžeta.

2009.gadā vidējās izmaksas stacionārā ārstētajiem pacientiem ir samazinājušās. Tāpat kā iepriekšējos gados vislielākās izmaksas bijušas par tiem pacientiem, kas ārstēti stacionārā sakarā ar noteiktiem perinatālā perioda stāvokļiem, kā arī iedzimtām kroplībām, deformācijām un hromosomu anomālijām, jo šo diagnožu gadījumā ir augstas izmaksas gan par atsevišķu slimības gadījumu, gan veiktajām manipulācijām. Augstas izmaksas par gadījumu bijušas arī pacientiem, kas ārstēti sakarā ar asinsrites sistēmas slimībām. Savukārt augstās kopējās izmaksas pacientiem ar psihiskiem un uzvedības traucējumiem noteica valsts kompensētā pacienta iemaksa, kā arī izmaksas par gultas dienām, jo šiem pacientiem ir raksturīgs ilgstošs ārstēšanās laiks stacionārā.

2009.gadā samazinājušās valsts izmaksas bērnu zobārstnieciskajai aprūpei, lai gan bērnu zobārstnieciskā aptvere ir pat nedaudz pieaugusi.

11. STATISTICS OF HEALTH CARE ECONOMICS

Recession of economics was in progress in Latvia in 2009. Gross domestic product (GDP) decreased for 18.0% in comparison with the previous year. Health care expenditure from the state consolidated budget of 2009 has not been calculated at the moment of release of the publication. However, data of 2008 shows influence of the economic crisis on the expenditure provided for health care from both the central and the local governments' budget. Total health expenditure from GDP of 2009 is not available, yet. It should be emphasized this indicator includes direct private health charges and private health insurance as well. The latter explains increase of this figure recorded in 2008. A lot of employees had health insurance policies paid by the employers in that time. Consequently, they could take the opportunity to use various health care services.

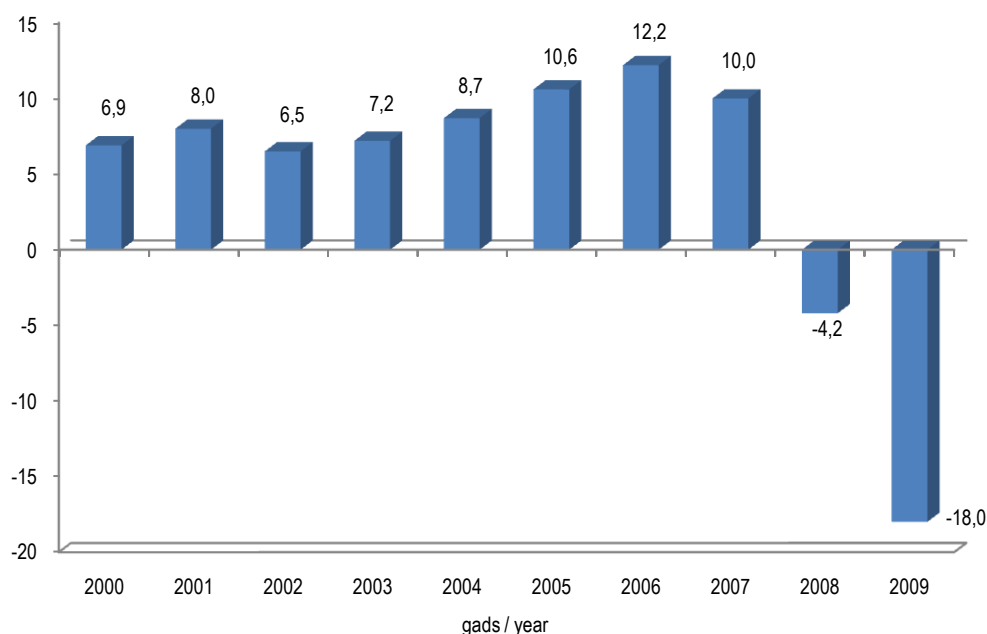
Difficult economic situation has influenced the salaries of employees of the health care sector. We have data about salaries paid in the health care establishments, which have concluded a contract with the Health Payment Centre. The salaries were reduced for all the persons, who are employed in these establishments and whose salary is paid from the state budget.

The average costs per one patient treated in a hospital have decreased in 2009. The highest costs were recorded for the patients treated in the hospitals due to certain conditions originating in the perinatal period and congenital malformations, deformations and chromosomal anomalies in 2009 like in the previous years. These patients require high expenses for the case itself and for the procedures. High costs per a case were recorded for

the patients suffering from diseases of the circulatory system. Inpatient treatment of the patients suffering from mental and behavioural disorders was very expensive due to high costs for the patient payment recompensed from the state budget and the costs for bed-days. These patients stay at the hospital for long time.

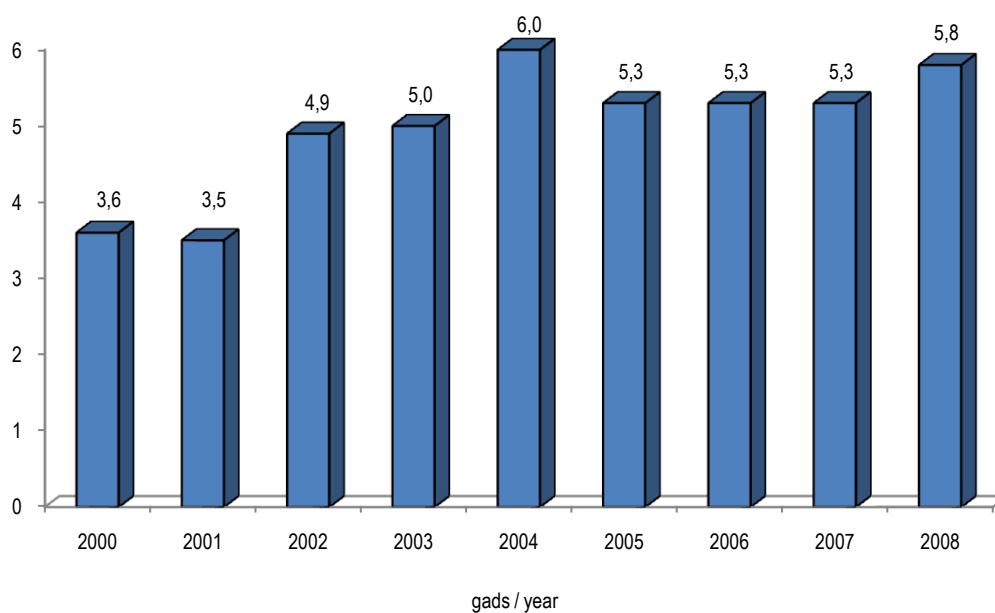
The public expenses for children's dental care have decreased in 2009. However, the percentage of children who had received dental services has increased slightly.

11.1.attēls IEKŠZEMES KOPPRODUKTA PIEAUGUMS, SALĪDZINOT AR IEPRIEKŠĒJO GADU¹, %
Chart 11.1. INCREASE OF GROSS DOMESTIC PRODUCT COMPARED TO THE PREVIOUS YEAR¹, %

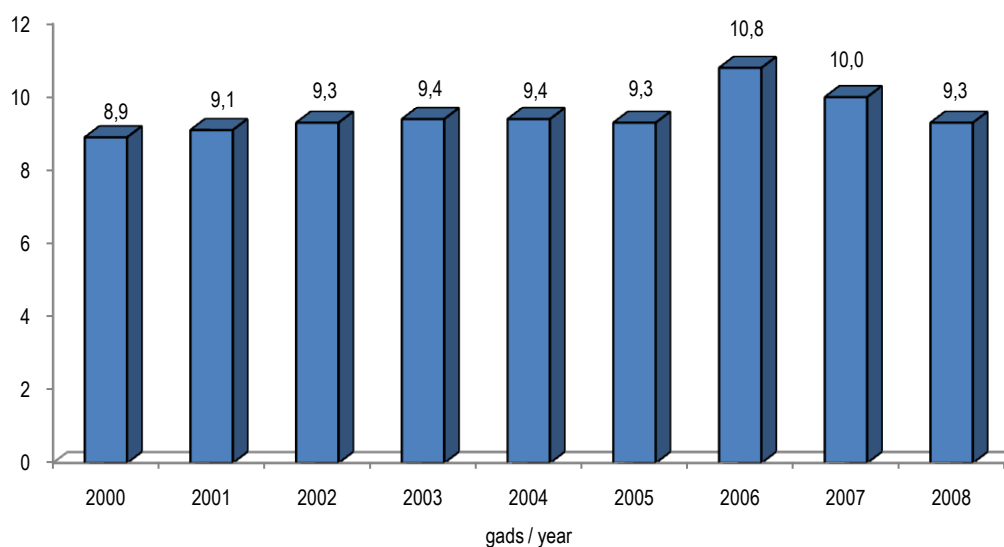

¹ Datu avots – Centrālā statistikas pārvalde
Source of the data – the Central Statistical Bureau

11.2. attēls KOPĒJIE IZDEVUMI VESELĪBAI NO IEKŠZEMES KOPPRODUKTA¹, %
Chart 11.2. TOTAL HEALTH EXPENDITURE FROM GROSS DOMESTIC PRODUCT¹, %

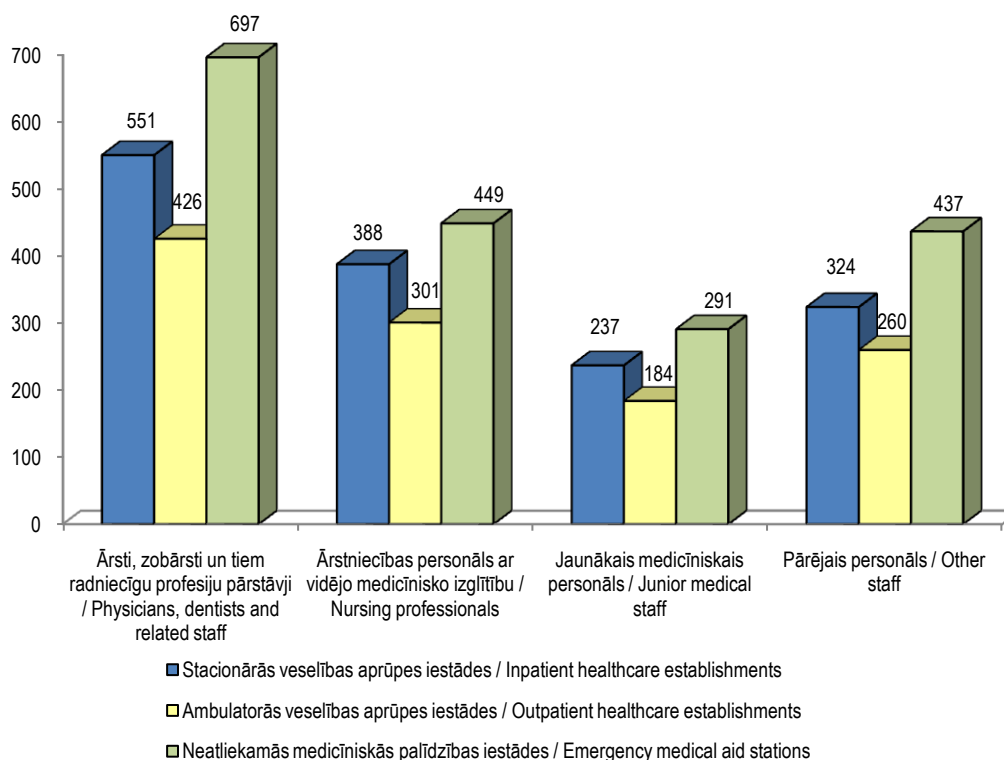
11.3. attēls IZDEVUMI VESELĪBAS APRŪPEI NO VALSTS KONSOLIDĒTĀ KOPBUDŽETA¹, %
Chart 11.3. HEALTH CARE EXPENDITURE FROM THE STATE CONSOLIDATED BUDGET¹, %

¹ Datu avots – Centrālā statistikas pārvalde
Source of the data – the Central Statistical Bureau

**11.4.attēls DARBA SAMAKSA MĒNESĪ VIDĒJI VIENAM STRĀDĀJOŠAJAM VESELĪBAS APRŪPĒ¹
 2009.GADĀ, Ls**

Chart 11.4. AVERAGE MONTHLY SALARY OF PERSONS EMPLOYED IN HEALTH CARE SECTOR¹
 IN 2009, LVL

11.1. tabula AMBULATORĀS VESELĪBAS APRŪPES IESTĀŽU IZDEVUMU STRUKTŪRA¹, %
 Table 11.1. BREAKDOWN OF EXPENDITURES OF THE OUTPATIENT HEALTHCARE ESTABLISHMENTS¹, %

Gads	Atalgojums	Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	Pakalpojumi un administratīvās izmaksas	Pamatlīdzekļu nolietojums	Materiālu, energoresursu, ūdens un inventāra iegāde	Citi izdevumi
Year	Salary	State social insurance compulsory premiums	Service and administrative expenses	Depreciation of fixed assets	Purchase of goods, energetic resources, water and equipment	Other expenditures
2007	47	11	8	6	26	2
2008	48	11	8	6	25	2
2009	49	11	8	8	22	2

¹ Datu avots – Veselības norēķinu centrs
 Source of the data – the Health Payment Centre

11.2. tabula STACIONĀRĀS VESELĪBAS APRŪPES IESTĀŽU IZDEVUMU STRUKTŪRA¹, %
Table 11.2. BREAKDOWN OF EXPENDITURES OF THE INPATIENT HEALTHCARE ESTABLISHMENTS¹, %

	Atalgojums	Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	Pakalpojumi un administratīvās izmaksas	Pamatlīdzekļu nolietojums	Materiālu, energoresursu, ūdens un inventāra iegāde	Citi izdevumi
	Salary	State social insurance compulsory premiums	Service and administrative expenses	Depreciation of fixed assets	Purchase of goods, energetic resources, water and equipment	Other expenditures
2007	47,3	10,9	6,7	4,4	29,8	1,1
2008	49,3	11,3	5,6	5,2	27,3	1,3
2009	49,2	11,5	5,4	7,3	24,8	1,8

11.3. tabula BĒRNU ZOBĀRSTNICISKĀS APRŪPES RĀDĪTĀJI¹ 2009.GADĀ
Table 11.3. INDICATORS OF THE DENTAL CARE OF CHILDREN¹ IN 2009

Latvijas statistiskais reģions	Bērnu skaits reģiona teritorijā (0-17 gadi)	Zobārstniecisko palīdzību saņēmušo bērnu skaits	Bērnu zobārstnieciskā aptvere, %	Viena ārstētā bērna izmaksas, (Ls)	Zobārstniecībai aprēķinātie līdzekļi, (Ls)	Līdzekļi vienam teritorijas bērnam, (Ls)
Statistical region of Latvia	Resident population of aged 0 – 17 at the region territory	Number of children who had received dental care services	Percentage of children who had received dental care services	Average expenses per one attended child, (Ls)	Total expenses provided for dental care services, (Ls)	Total expenses provided per one child, (Ls)
LATVIJA	390 433	193 209	49,49	28,42	5 814 435,63	14,89
Rīgas	116 603	58 167	49,88	32,46	1 888 107,57	16,19
Pierīgas	67 949	23 964	35,27	27,86	667 657,78	9,83
Vidzemes	42 963	25 942	60,38	26,57	689 170,68	16,04
Kurzemes	56 318	36 084	64,07	28,26	1 019 813,01	18,11
Zemgales	51 067	23 456	45,93	25,15	590 033,76	11,55
Latgales	55 533	33 746	60,77	28,44	959 652,83	17,28

¹ Datu avots – Veselības norēķinu centrs
Source of the data – the Health Payment Centre

11.4. tabula VIDĒJIE STACIONĀRĀS ĀRSTĒŠANAS RĀDĪTĀJI SADALĪJUMĀ PA DIAGNOZU GRUPĀM¹
2009.GADĀ

Table 11.4. INPATIENT TREATMENT INDICATORS BY THE GROUPS OF DIAGNOSIS¹ IN 2009

Diagnozu grupa	SSK-10 kods	Vidējais ārstēšanās ilgums	Izmaksas par pakalpojumu, Ls				Valsts kompensētā pacienta iemaksa vidēji vienam pacientam, Ls	Valsts izmaksas vidēji vienam pacientam, Ls	Vidējā pacienta maksājamā pacienta iemaksa vidēji vienam pacientam, Ls	Kopējās izmaksas vidēji vienam pacientam, Ls	Group of diagnosis
			par gadījumu	par gultu dienām	par manipulācijām	kopā					
	ICD-10 code number	Average length of stay	Average costs for the service, LVL				Patient payment recompensed from the state budget, per one patient average, LVL	Total public expenses per one patient, LVL	Patient payment paid by the patient him/herself, per one patient average LVL	Total expenses per one patient, LVL	
			per case	for bed-days	for procedures	total					
1	2	3	4	5	6	7=4+5+6	8	9=7+8	10	11=9+10	12
Infekcijas un parazitārās slimības	A00-B99	7,7	93,09	119,12	35,33	247,54	69,45	316,99	10,14	327,13	Infectious and parasitic diseases
Audzēji	C00-D48	8,4	53,27	192,96	248,26	494,49	52,95	547,44	35,34	582,78	Neoplasms
Asins un asinsrades orgānu slimības un noteikti imūnsistēmas traucējumi	D50-D89	7,0	93,81	112,53	132,24	338,58	27,22	365,80	46,35	412,15	Diseases of the blood, blood-forming organs and certain disorders inv. immune mechanism
Endokrīnās, uztura un vielmaiņas slimības	E00-E90	6,6	150,54	80,75	101,33	332,62	17,62	350,24	49,86	400,10	Endocrine, nutritional and metabolic diseases
Psihiski un uzvedības traucējumi	F00-F99	34,0	0,33	460,15	8,82	469,30	320,38	789,68	9,67	799,35	Mental and behavioural disorders
Nervu sistēmas slimības	G00-G99	7,6	119,68	83,40	64,27	267,35	25,65	293,00	56,70	349,70	Diseases of the nervous system
Acu un to palīgorgānu slimības	H00-H59	4,3	196,18	13,85	81,76	291,79	7,82	299,61	37,04	336,65	Diseases of the eye and adnexa
Ausu un aiz auss paugura slimības	H60-H95	6,3	183,54	20,76	83,01	287,31	38,08	325,39	31,77	357,16	Diseases of the ear and mastoid process
Asinsrites sistēmas slimības	I00-I99	7,2	484,54	75,83	142,01	702,38	14,38	716,76	59,72	776,48	Diseases of the circulatory system
Elpošanas sistēmas slimības	J00-J99	6,7	150,35	35,55	21,32	207,22	43,92	251,14	22,09	273,23	Diseases of the respiratory system
Gremošanas sistēmas slimības	K00-K93	5,4	156,49	54,40	63,77	274,66	14,98	289,64	40,64	330,28	Diseases of the digestive system
Ādas un zemādas audu slimības	L00-L99	7,4	64,05	115,21	101,10	280,36	29,87	310,23	42,66	352,89	Diseases of the skin and subcutaneous tissue
Skeleta, muskuļu un saistaudu slimības	M00-M99	9,0	255,90	99,39	143,59	498,88	21,42	520,30	66,66	586,96	Diseases of the musculoskeletal system and connective tissue
Uroģenitālās sistēmas slimības	N00-N99	4,8	164,15	50,79	51,27	266,21	13,14	279,35	35,50	314,85	Diseases of the genitourinary system
Grūtniecība, dzemdības, pēcdzemdību periods	O00-O99	5,0	212,49	13,39	18,29	244,17	50,02	294,19	1,56	295,75	Pregnancy, childbirth and the puerperium
Noteikti perinatālā perioda stāvokļi	P00-P96	11,6	438,37	248,05	568,65	1255,07	123,83	1378,90	0,17	1379,07	Certain conditions originating in the perinatal period
Iedzimtas kroplības, deformācijas un hromosomu anomālijas	Q00-Q99	7,8	419,43	166,87	383,63	969,93	70,06	1 039,99	13,66	1053,65	Congenital malformation, deformations and chromosomal anomalies

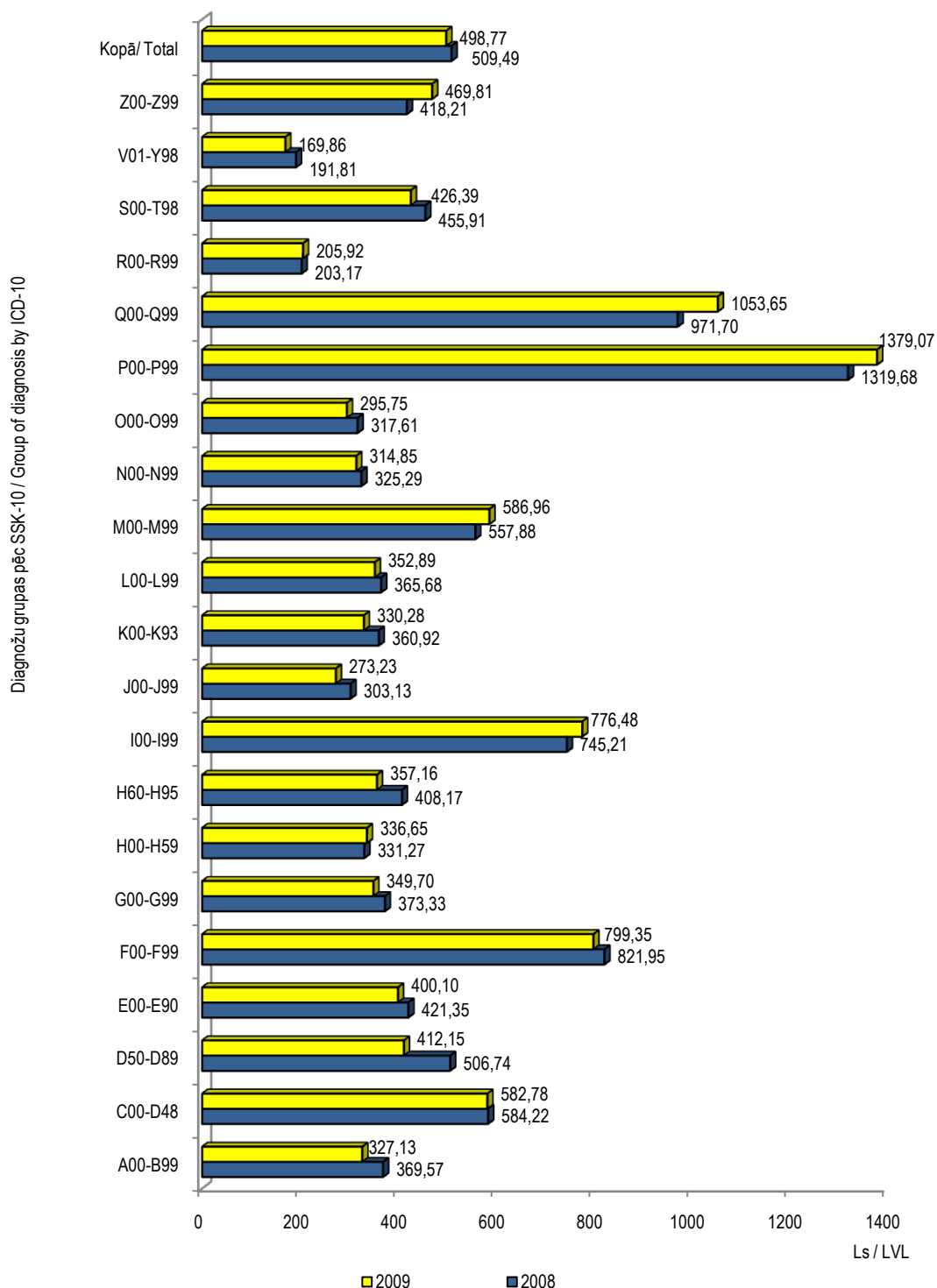
¹ Datu avots – Veselības norēķinu centrs
Source of the data – the Health Payment Centre

turpinājums / continued

Diagnožu grupa	SSK-10 kods	Vidējais ārstēšanās ilgums	Izmaksas par pakalpojumu, Ls				Valsts kompensētā pacienta iemaksa vidēji vienam pacientam, Ls	Valsts izmaksas vidēji vienam pacientam, Ls	Vidējā pacienta maksājamā pacienta iemaksa vidēji vienam pacientam, Ls	Kopējās izmaksas vidēji vienam pacientam, Ls	Group of diagnosis
			par gadījumu	par gultu dienām	par manipulācijām	kopā					
	ICD-10 code number	Average length of stay	Average costs for the service, LVL				Patient payment recompensed from the state budget, per one patient average, LVL	Total public expenses per one patient, LVL	Patient payment paid by the patient him/herself, per one patient average LVL	Total expenses per one patient, LVL	
			per case	for bed-days	for procedures	total					
1	2	3	4	5	6	7=4+5+6	8	9=7+8	10	11=9+10	12
Citur neklasificēti, simptomi, pazīmes un anomāla klīniska un laboratorijas atrade	R00-R99	3,8	49,94	67,73	46,58	164,25	21,70	185,95	19,97	205,92	Symptoms, signs and abnormal clinical and laboratory findings not elsewhere classified
Ievainojumi, saindēšanās un citas ārējās iedarbes sekas	S00-T98	6,6	81,51	105,70	171,95	359,16	21,53	380,69	45,70	426,39	Injuries, poisoning and other consequences of the external causes
Ārēji slimību un nāves cēloņi	V01-Y98	3,8	17,28	77,50	38,59	133,37	12,71	146,08	23,78	169,86	External causes of morbidity and mortality
Faktori, kas ietekmē veselību	Z00-Z99	7,4	128,67	168,78	97,45	394,90	62,05	456,95	12,86	469,81	Factors influencing health status
Kopā vidēji		8,74	197,41	109,22	103,91	410,54	51,74	462,28	36,49	498,77	Total average

**11.5. attēls KOPĒJĀS IZMAKSAS VIDĒJI VIENAM STACIONĀRĀ ĀRSTĒTAM PACIENTAM
 SADALĪJUMĀ PA DIAGNOZU GRUPĀM¹, Ls**

Chart 11.5. TOTAL COSTS PER ONE PATIENT TREATED IN A HOSPITAL,
 BY GROUP OF DIAGNOSIS¹, LVL

¹ Datu avots - Veselības norēķinu centrs; diagnozu grupas skatīt 10.4.tabulā
 Source of the data – Health Payment Centre; groups of diagnosis – see table 10.4.